

Տ. ՆԵՐՍԵՍ ԱՐՔԵՂԻՍԿԱՊՈՍ ՊՈԶԱՊԱՅԱՆԻ ՔԱՐՈԶԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ Ս. ԽԱԶԻ ԵՐԵՎԱՆՆԻ ՏՈՆԻՆ

«Ի յերկնից երևեալ նշանն յաղթութեան այսօր հեթանոսաց
ծագեաց լոյսն ողորմութեան»
(Շարական)

«Երկնքից երևացած հաղթության նշանն այսօր հեթանոսների
համար եղալ ողորմության լույս»

Սիրելի՛ հավաքացյալներ. այսօր Հայաստանյայց Եկեղեցին փոնախմբում է Սուրբ Խաչի Երևման հիշատակը: Այս առթիվ սրբազան շարականագիրը իմ բնաբանի խոսքերով՝ սուրբ Խաչի երևումը երկնքի վրա փառաբանում է և ասում. «Այդ երևումը հեթանոսների համար ողորմության լույս եղավ»: Սուրբ Խաչի Երևման փոնը, բնականաբար, կապված է մի իրողության հետ, և այդ պատմությունը հետևյալն է.

351 թ. Երուսաղեմ քաղաքում, օրը ցերեկով Ձիթենյաց լեռից մինչև Միոնի բարձունքը, այդ փարածության մեջ երկնակամարի վրա արևի լույսից ավելի պայծառ փայլաբաշխում է Քրիստոսի խաչափայտի նշանը, և օրը ցերեկով ամբողջ ժողովուրդը փնտրում էր այդ ու հիանում Աստծո կարարած հրաշագործությամբ և, զարմացած, ձեռքերը երկինք բարձրացնում ու խնդրում Աստվածային ողորմություն: Այն ժամանակ Երուսաղեմի նախկնդպոս Կյուրեղը մի գեղեցիկ նամակ է գրում Կոնստանդին կայսեր, որը Կոնստանդինիանոս Մեծ կայսեր որդին էր, և այնպեղ նկարագրում, թե ինչպե՛ս այդ խաչը լուսավոր և պայծառ, շռայլ արևի ճառագայթներով փայլաբաշխում է Երուսաղեմ քաղաքի վրա, և հորդորում է Կոնստանդին կայսեր, որ հավաքարիմ մնա իր հոր հավաքի վրա և իր ունեցած հավաքը գորացնի Աստծո վրա դնելով

այն և երբեք չնմանվի Նույնանու Ուրացողին, որն ուրացավ Քրիստոսին: Երբ այս պարմությունը կարդում ենք, մենք հիշում ենք նաև հայ ժողովրդի կյանքի մեջ ինչպես վերստին երևացել է խաչը, լուսավոր կերպով Վաղարշապատ քաղաքի վրա: Մեր պարմիչներից Կորյունը նկարագրում է, թե ինչպես երբ Մեսրոպ Մաշտոցն իր աչքերը փակեց, Վաղարշապատ քաղաքի վրա փայլել է Քրիստոսի խաչավայրի նշանը, և ինչքան ժամանակ որ նրա մարմինը մնացել է քաղաքում, այնքան ժամանակ այդ լուսավոր խաչը երկնքի վրա փայլել է: Երբ հուդարկավորներն այսպեղից ուրթով շալակած իրենց ուսերի վրա դեպի Օշական են փարել, խաչի նշանը երկնքի վրա հեղեղել է նրա դագաղին, մինչև նրան Օշականի Ամարունյաց հողի մեջ դնելը:

Խաչը, սիրելի հավաքացյալներ, հին աշխարհի մեջ սարսափի գործիք էր, և՛ Պարսկաստանում, և՛ Հռոմում մահապարտները մահվան էին դադարապարվում խաչելությամբ, և նաև այդ էր պարճառը, որ Հռոմեական Կայսրության իշխանության օրերին հրեաները երբ մեղադրեցին, դադարապարեցին Հիսուսին, նրանց օրենքով խաչ բարձրացվեց մեր Տերը, իր անմեղ արյունը թափեց Գողգոթայի վրա, խաչի վրա, որպեսզի իր թափած անմեղ արյամբ փրկի, բավություն բերի ամբողջ աշխարհի մարդկությանը: Հին Կրակարանում խաչը խորհրդանշել է Նոյյան Տապանը, Մովսեսի գավազանը, որ Կարմիր ծովը ճեղքեց և բացեց իր ժողովրդին առաջնորդելու համար Ավետյաց երկիր, նաև անապատի մեջ երբ հրեաները մեղանչեցին Աստծո օրենքի դեմ, այն ժամանակ օձեր ելան նրանց խայթելու և սպանելու համար, և Մովսեսը պղնձե մի օձ գավազանի վրա դրեց, և այդպիսով նրանք, որոնք նայեցին այդ գավազանին՝ օձերի խայթոցից փրկվեցին, բուժվեցին: Նրանց կյանքը շարունակվեց, բայց նրանց կյանքը շարունակվեց՝ սահման ունենալով: Նրանք, ովքեր Քրիստոսի խաչին են նայում, նրանք մահը չեն ճանաչում, նրանց մարմինները թեև մահանում են, բայց հոգին գնում և միանում է Աստվածության Լույսին, և երբեք նրանք չեն մահանում, հավիտենապես ապրում են երկնքում Աստծո ներկայությունը վայելելով:

Սիրելի հավաքացյալներ. մեր ժողովուրդը հաճախ իր կյանքը նկարագրելիս մարդուն նմանեցնում է խաչակրի, ամեն մարդ մի խաչ ունի իր ուսին և այդ խաչն է շալակած գնում կյանքի մեջ բարձրանալու համար մինչև իր Գողգոթան: Մա իսկապես ճշմարտություն է. մենք, որպես գիտակից մարդիկ, ունենք մեր պարտականությունները, գիտենալով մեր դերը կյանքի մեջ՝ ունենանք մեր պարտականությունը մեր ընտանիքի, ընկերոջ, համայնքի, ազգի և ժողովրդի հանդեպ: Այդ գիտակցությունը մեր ուսերի վրա դրված պարտականությունների մի խաչի նման է, և ով որ ավելի գիտակից է, նրա խաչն ավելի ծանր է, իսկ ով անգիտակից է, նրա պարտականությունները թեթև են, և խաչը՝ թեթև: Ես երանի եմ փալիս նրանց, որոնք գիտակցություն ունեն և այդ գիտակցությամբ իրենց խաչերը շալակում են և փանում գոհողություն հանձն առնելով, մինչև իսկ իրենց կյանքի գնով բարձրանում են դեպի Գողգոթա և այնպեղ իրենց արյունն են հեղում վասն հայրենիքի, վասն Եկեղեցվո և

վասն ազգի: Եթե մենք կարծում ենք, թե խաչը երկու փայտի կտորներից է բաղկացած, սխալվում ենք: Պետք է խորհրդածենք, թե ինչ իմաստ է պարունակում այդ խաչը: Աստված իր սիրույն որպես գրավական՝ ուղարկեց իր Որդուն աշխարհ, Աստված սիրեց մարդուն և այդ պարճառով ուղարկեց իր Որդուն մարդկության փրկության համար: Աստված խոնարհությունն է նշանակում այն մասը խաչի, որ ուղղահայաց, երկնքից երկիր է իջնում, իսկ մարդկանց նկրպումները, ձգքումներն Աստվածն ճանաչելու միայն հորիզոնական մի գիծ կարող են կազմել բոլոր իրենց սրբեղծած փիլիսոփայությամբ և գիտությամբ: Աստված, սակայն, խոնարհվելով, հորիզոնական այդ մարդկային չափանիշի գիծը երկնայինով խառնեց և կազմեց երկնայինի և երկրայինի հանդիպման կետը՝ իբրև խաչ: Այդ խաչի վրա է Աստվածայինի ու մարդկայինի հանդիպման վայրը, որ Գողգոթայի վրա մեր Տերը խաչվեց ու իր անմեղ արյամբ փրկեց հանուր մարդկությանը՝ հին ու նոր աշխարհի: Ինչ լավ է, որ այսօր եկեղեցի եք եկել: Միասին աղոթում ենք և այսօր մեր ներքին աշխարհում, մեր հոգևոր աշխարհում, մեր եկեղեցու գմբեթի վրա, մեր հոգիների մեջ Աստվածային խաչն է երևում, ինչպես այն երևաց 351 թ. Երուսաղեմ քաղաքի վրա, ինչպես այն երևաց Վաղարշապատի վրա Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի թաղման օրերին: Այդ խաչը փրկության նշան է, այդ խաչը հաղթանակի նշան է, և այդ խաչով պիտի չարին և սատանային կարողանանք հաղթահարել. նրանք, որոնք ձեզ ասում են՝ խաչ մի հանք, նրանք, որոնք խաչի հակառակ են, այն աղանդավորները, որոնք մուտք են գործում մեր ժողովրդի ծոցի մեջ և ուսուցում են խաչ չհանել, խաչ չպաշտել, նրանք սխալվում են. խաչը մեր պահապանն է, սիրելիներ, խաչը սատանայի դեմ խրված լավագույն միջոցն է՝ սատանային լռեցնելու ու մեզ փրկելու ոսոխի բոլոր պեսակի սաղորանքներից: Այդ պարճառով էլ միշտ խաչակնքեցեք, միշտ խաչն ունեցեք ձեզ ապավեն, որովհետև մեր փրկության լաստը, մեր փրկության միջոցը Նիսուս Բրիսպոսի խաչն է՝ Գողգոթայի վրայի այդ խաչափայտն է, որ այսօր մեզ համար պաշտամունքի, նվիրումի, զոհողության և հաղթանակի նշան է: Թող Բրիսպոսի փրկարար խաչը փեր ու պահապան լինի ձեզ և մեզ այժմ և հավիտյանս. ամեն: